

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat reeds veel nummers drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. Al de verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels :

581. Van veehoeder tot edelman. — 581b. De arme vioolspeler. — 582. Een soldaat in Abessinië. — 582a De beks van Zuidkoot. — 583. Een onverwacht wederzien. — 584. Sinterklaas op het eiland. — 585. De jonge Berggids. — 586. Avonturen op Kerstavond. — 587. Een treffende belooning. — 588. Een angstige Drie-Koningenavond. — 589. De bekentenis van Jan Klarens. — 590. Het drama in de kerk. — 591. De stem van de Zee. — 592. De Weeze van 't Torenhof. — 593 De Dwingeland van 't Torenhof. — 594. De Vrek van de Ardennen. — 595. De Zeeroovers van Duinkerke. — 596. Het Drama op de Schelde. — 597. De boer van het Scheldehof. — 598. De Lotgevallen van Nellie Blanckaart. — 599. De nachtwaker van Borgdamme. — 600. Fritsje. — 601. Het verborgen gelddoosje. — 602. Naar den dieperik. — 603. Hoe Paul zijn vader redde. — 604. Het Geheim van de Eik. — 605. De Huichelaar van het Wolfenhof. — 606. De Zwarte tijd. — 607. De Kinderroof. — 608. Bannelingen naar Siberië. — 609. De dochter van den Banneling. — 610. De Verrader van zijn Vader. — 611. De Overste van de Cow-Boys. — 612. Een tocht onder den grond. — 613. Babbel-Klaas. — 614. De Schrik van Gerard. — 615. Een Zwerver in de Ardennen. — 616. De Klop op het Venster. — 617. De Zwarte Hond. — 618. Een trouwe Broeder. — 619. De Wraak van Dolf. — 620. De Heks van de Vogezen. — 621. De Schat onder het kussen. — 622. Een onvergetelijke reis. — 623. Een veelbewogen Vacantie. — 624. Drie maanden Smokkelaar. — 625. Een vreemde ontmoeting. — 626. Een Jongen aan de Grens. — 627. De Dochter van den Schipper. — 628. Door Cow-boys gered. — 629. De Schurk. — 630. De Laatste Reis. — 631. Het Spook in de Ardennen. — 632. De Schaper van de Heide. — 633. Een gevecht om zijn Leven. — 634. Mislukt Verraad. — 635. Een vreemde avond. — 636. Een Rus in Vlaanderen. — 637. De Koe den Dief. — 648. De Bedelaar van de Peel. — 649. Het Geblaf inden Nacht. — 645. Het Kwakzalversoproer. — 646. Een Weldoener. — 647. De Jacht op Veroordeelde van Aardenburg. — 644. Het Berouw van den Roover. — Hoeve. — 641. In den Sneeuwstorm. — 642. — De Zeeduivel. — 643. De Oudejaarsavond van den Herder. — 640. De Cow-Boy van de Witte wachter van 't Zeehof. — 638. De Kerstavond van den Zwerver. — 639.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekenwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS: 75 CENTS.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Derde druk.

Nr. 157.

A. HANS.

De Heldhaftige Mijnerker

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Kontich.

DE HELDHAFTIGE MIJNWERKERS.

I.

't Was een koude Februarimorgen van 't jaar 1812. Op het zolderkamertje van een arbeiderswoning te Ans bij Luik, lag een jongen nog vast in slaap. 't Was ook pas vijf uur en nog geheel donker.

Maar het trapje dat naar zolder leidde, kraakte. En een man kwam in het kamertje. Hij zette een eindje kaars op het tafeltje en naderde het bed.

Hij keek naar zijn slapenden zoon.

— Arme jongen, mompelde de vader. Pas twaalf jaar en ook al mijnwerker...

Hij had den knaap zoo gaarne nog wat laten slapen. Maar het kon niet. Elken morgen kostte het hem moeite zijn zoontje zoo vroeg te wekken. En toch, het moest...

Een mijnwerker verdiende toen een schamel loon. En de kinderen moesten zoo gauw mogelijk mee werken, om ook wat te verdienen. 't Was in de fabrieken en op het veld ook zoo toen.

Maar naar de mijn, diep onder den grond, in nauwe, donkere gangen, dat was toch wel 't akeligste.

Hubert Goffin, zoo heette de man, voelde dat diep, meer dan veel ouders. Maar er moest voedsel en klederen zijn voor zeven kinderen... En daarom trok de oudste jongen ook al mee naar de mijn.

— Mathieu, zei Goffin...

De knaap sliep voort. De vader moest hem wakker schudden.

— Hei ! riep Mathieu, versuft.

— 't Is tijd, jongen... opstaan...

— Ja, vader.

Mathieu sloot weer even de oogen. 't Was zoo heerlijk in bed..., zoo warm onder de dekens...

— 't Is tijd... herhaalde vader...

En nu richtte Mathieu zich op.

Och, was de nacht nu al om ! En Mathieu verlangde al weer naar den avond, om opnieuw naar bed te kunnen gaan.

Maar toen hij zich gewasschen had en gekleed was, keek hij wakker uit de oogen. Hoe jong ook, hij begreep het, dat hij helpen moest om het brood te verdienen. En hij had zijn ouders zoo innig lief.

Beneden brandde een goed vuurtje. Moeder had het ontbijt al gereed gezet. Vrouw Goffin voelde ook

medelijden met haar zoontje... Mathieu had slechts kort naar school kunnen gaan. En voor spel was er geen tijd meer. Twaalf uur en meer soms per dag bracht de jongen met zijn vader in de mijn door. De Zondag was heerlijk !

Mathieu zag er niet gezond uit. Geen wonder... Een dag per week — 's Zondags — genoot hij van de frissche lucht. En de zon zag hij maar zelden.

Twaalf jaar was hij ; maar hij leek er pas tien. Duizenden kinderen slaafden als hij in de mijn, daar in Luikerland...

Moeder Goffin werkte ook mee. Verscheidene uren per dag wroette ze aan de steenkoolhoopen boven den grond. En dan moest een zusje, nog jonger dan Mathieu op de kinderen passen.

Vader en zoon traden buiten. Ze huiverden in hun dunne kleeven. 't had flink gevroren. Van alle zijden doemden uit 't duister mijnwerkers op. De meesten met nog slaperige kinderen.

Hubert Goffin was porion, baas van een groep mijnwerkers. En allen hielden van hem. Hij was rechtvaardig en braaf. De moeders waren tevreden als hun kinderen onder Goffin's toezicht stonden, want hij zorgde als een vader voor hen.

Goffin en Mathieu traden een gebouwtje binnen. Er waren al mijnwerkers en er kwamen er nog steeds.

De mijnen waren toen gevaarlijker dan nu. Men kende nog niet alle veiligheidsmaatregelen van heden.

Goffin telde zijn mannen.

— Komt, vrienden, 't is tijd zei hij.

Allen namen hun lamp, met een kaars. In dit gebouw was de schacht, de put, die naar de mijn daalde. Deze mijn heette « Beaujonc ».

Bij groepen namen de arbeiders plaats in de mand die aan sterke koorden in de schacht daalde.

De eene groep na de andere verdween in den somberen, duisteren kuil... De kaarsen pinkten nog even... 't lichtje werd kleiner en kleiner en verdween. Weldra rees de mand weer, om een nieuwe vracht. Allen kwamen behouden beneden aan. Goffin gaf op vriendelijken toon zijn bevelen en de dagtaak begon.

Ieder werkte in de hem aangewezen gang of galerij.

Hier lag er een op den rug, in een ruimte, waarin hij zich nauwelijks bewegen kon. Hij klopte stukken steenkool los en verwijdde met elken slag de gang. In andere gangen kon men recht staan.

Kinderen schepten de kolen op in wagentjes, die door knapen naar de schachten werden gevoerd, om er hun inhoud te ledigen in bakken, welke snel rezen en daalden. Zoo had ieder zijn werk.

Goffin ging rond, gaf ieder aanwijzingen, maar hanteerde ook zelf piek en schop. Hij, de meester, was een voorbeeld van vlijt en plichtbetrachting.

Honderd zeventig meter beneden den aardbodem zwoegden de mijnwerkers. Boven verscheen de zon, en verspreidde ze haar heerlijk licht... Hier

En ook de arbeiders, hoe schoon gewasschen ze in de mijn daalden, werden dadelijk zwart. En al dikker

werd de laag stof op 't wezen en de handen, maar dat ook door de kleeding drong en de gansche huid doezelde. O ! dat stof, het kroop in de oogen, in de ooren, in de neusgaten, in den mond, in de keel. Men proefde stof, men ademde 't in.

Oren gingen voorbij. Men schafte, at het brood en dronk de thee, tot Goffin weer het sein voor den arbeid gaf.

Nicolaas Clavir, een vriend van Goffin, ging met zeven en twintig gezellen in de gang die « Marais » heette, waar de kolen in groote hoeveelheden lagen. Allen gingen weer ijverig aan 't werk en de tijd snelde voort.

't Was zoo wat half elf geslagen, toen een arbeider verschrikt riep : « Water !

't Zelfde oogenblik viel het werk stil. O, er zippelde dikwijls water langs de wanden en meermalen hoorde men hier en daar een gestadigen drup. Maar de waterplassen waren goed afgesloten door hout of metselwerk. Of men had het naar een mijngang geleid en deze dicht gemetseld.

Maar nu was het geen druppelen, geen zippelen meer... Er moest een gat zijn in een afsluiting, en een rivier stroomde in de mijn.

— Vluchten! klonk het.

Een onbeschrijfelijke verwarring ontstond. Ieder

wilde het eerst de gang verlaten. Er werd geschreeuwd geroepen gegild...

Nicolaas Clavir bewaarde zijn kalmte.

— Orde ! riep hij. Ik zal meester Goffin waarschuwen, ik weet waar hij is... Goffin ! Die naam bracht meer kalmte en rust.

De galerij werd verlaten... maar 't water viel dreunend binnen, stroomde maar verder... begon de mijn onder te zetten.

Goffin gaf juist eenige aanduidingen aan een troep je jonge werkers.

— Meester, we hebben u nodig... het water uit de «Rosier» overstroomt de mijn, zei Clavir.

Goffin verschrok hevig. Hij beefde even, maar was dadelijk weer kalm.

— Naar den uitgang ! riep hij.

Hij snelde naar de plaats van 't onheil... hoorde 't water als een stroom rollen en begreep onmiddellijk, dat in de mijn van Beaujonc de dood dreigde. Hij riep Mathieu en liep met hem weg. Maar Goffin bleef plots staan. In andere gangen waren er arbeiders die nog niets wisten van 't gevaar, ze zouden omkomen.

— O, wat doe ik, zei Goffin. Vluchten en veel van mijn mannen verlaten... Dat niet...

Zeker, Goffin dacht aan vrouw en kinderen. Maar hij was een man van plicht. Tot Mathieu zei hij :

— Ga naar den uitgang... en verlaat de mijn ! Ik moet nog blijven.

— Ik blijf bij u, sprak de zoon.

— Neen, Mathieu... vlucht... Hij kuste zijn lieveling zei, terwijl even zijn stem trilde : Groet moeder...

— Vader, ik blijf bij u ! riep de jongen en krampachtig klampte hij zich aan Goffin vast.

— Ik gebied 't u, Mathieu... ga heen !

— Vader, ik blijf bij u..., ik zal niet weenen... ik wil u helpen !

Dat woord trof geweldig den rechtschapen arbeider. « Blijf dan ! » hernam hij.

De andere gezellen moesten gewaarschuwd worden, maar als de meesterknecht zelf in alle gangen zou gaan, dan verliep de tijd voor redding, eer de helft op de hoogte van den toestand waren gebracht. Goffin had helpers nodig en dacht aan drie kloeke-brave mannen en dreunend galmde zijn stem : « Bertrand. Labeye, Clavir ! »

— Meester ! antwoordde de eerste. Ook de anderen kwamen.

Snel duidde Hubert aan, waar ieder heen moest gaan en 't klonk door alle gangen der mijn Beaujonc : « Vlucht ! Het water is in de mijn ! »

En uit verschillende gaanderijen kwamen de mannen en kinderen angstig toegelopen.

Nu naar den uitgang !... klonk het.

Maar het water stroomde met kracht aan. De vluchtelingen plasten reeds door 't nat... De vloed steeg onrustwekkende. In de schacht rees en daalde de mand en bracht mijnwerkers boven.

Goffin bestuurde 't reddingswerk. « Eerst de kinderen ! » riep hij.

Maar de angst maakte velen oproerig. Ze luisterden niet. Ieder wilde zijn leven redden.

— Ik moet voor een oude moeder zorgen, zei er een.

— Ik voor acht kinderen !... schreeuwde een ander.

Ieder meende 't meeste recht te hebben, om 't eerst opgehaald te worden. Clavir, Bertrand en Labeye hielpen Goffin flink. Zelfs met geweld beletten ze de mannen nog te worstelen om vooraan te geraken. Eerst de kinderen !... Maar het water steeg al meer en meer. Men stond er reeds tot aan de borst in. Er zou geen tijd zijn om allen boven te brengen. Goffin begreep dat. En in die vreeselijke oogenblikken dacht hij kalm na, om te beoordeelen waar de gangen het hoogst waren en men langst op 't droge blijven kon.

Nog eenige stonden mocht hij poozen. Zooveel mogelijk gezellen redden ! De mand kwam weer beneden.

Knapen stonden nog tot aan den hals in 't water men moest ze in de mand trekken.

— Die zijn ook veilig mompelde Goffin. Maar er staan er hier nog velen... Mathieu, zei hij dan tot zijn zoon, gij hebt nu lang genoeg gewacht... nu is het uw beurt... zeg tot moeder, dat ik blijven moest... dat ze niet wanhopen mag... Men zal ons redden !

— Vader ik blijf bij u ! antwoordde de knaap, die hoe jong hij ook was, menigen volwassene beschaamde door mijn moed.

Nog een ophaling... wellicht de laatste. En velen bang achter te blijven en vchten om een plaatsje.

't Was een akelig en verward tooneel. En de sterkeren trokken de zwakkeren uit de mand, duwden ze in 't water... Men vocht om het leven... Velen kenden geen naastenliefde meer.

— Broeders ! smeekte Goffin... maar het getier en gevloek zelfs verdoofde zijn stem. De meesterknecht wilde handelend optreden. Hij moest geweld gebruiken, trok de vechters van elkander. Men eerbiedigde hem niet meer... Een gaf Goffin een duw in de borst en schreeuwde « Ieder is zich zelf het naast ».

De mand rees. En gillend klampten eenige wanhopigen zich aan den benedenrand vast en deden haar bijna kantelen. Wat gebeurde er ? Stootten zij, die in de mand zaten, hen, die er aan hingen, weg ? In alle geval, twee lichamen vielen met een plons in 't water.

— We zijn verloren ! 't Is te laat ! We moeten verdrinken ! Mijn vrouw, mijn kinderen ! schreeuwde men

— Het water stijgt nog, zei Hubert. Wie hier blijft, verdrinkt, Komt mee, naar een hoog gelegen gang.

— Maar daar is geen schacht ! klonk het.

— Ze zullen ons redden..

Op dit oogenblik waren vijf en dertig mijnwerkers

boven... Zeventig volgden Goffin. Een twintigtal bleven in de schacht, nog hopende op redding.

Niemand heeft ooit geweten, welke vreeselijke tooneelen zich daar hebben afgespeeld... maar van die twintig achterblijvers werd er geen enkele meer gered.

Goffin had niet te vroeg gewaarschuwd. Hij leidde nu zijn volgers, waaronder ook nog knapen waren naar de hoogste galerijen, hij voelde wel dat hij de meester, thans de sterkste moest wezen en geen oogenblik vertwijfelen mocht. En Mathieu bleef bij zijn vader.

II.

Boven hadden de eerste geredden het vreeselijk nieuws bekend gemaakt. Het water was in de mijn. Vrouwen en kinderen kwamen toegesnel.

De ingenieurs en meesters trachtten de orde te handhaven. Er werd geroepen om nieuws over de geliefden. En sommigen beweerden reeds dat de meesten in de mijn dood waren.

Moeder Goffin was wat verder ook in de steenkool werkzaam maar boven den grond. Ze bestuurde het wegvoeren van wagentjes.

Eenige vrouwen kwamen aangelopen en riepen: «De put van Beaujonc is overstroomd».

Vrouw Goffin stond even als wezenloos. In dien put arbeidden haar man en zoon.

— Zijn ze allen boven ? vroeg ze.

— O, neen... eenige maar...

— En Hubert, mijn man... en Mathieu, mijn kind?...

— Die heb ik niet bij de geredden gezien.

Snel liep vrouw Goffin heen. Ze kwam bij de meningte.

— Laat me door ! kreet ze.

En men maakte plaats, terwijl anderen riepen :
« Vrouw Goffin, de ingenieurs willen toch niets zeggen ».

Een der opzichters kende vrouw Goffin.

— Luister eens... zei hij.

— Neen, ik wil naar beneden om mijn man en kind te zoeken ! schreeuwde ze.

— Ge kunt niet naar beneden... Er zijn nu vijf en dertig kinderen en mannen boven gekomen... Uw Hubert is er niet bij...

— En mijn kind ?

Dat wist de opzichter niet. Maar daar kwamen de overige geredden uit de loods.

— Mathieu is er niet bij ! kreet moeder Goffin.

Ze greep een der mannen bij den arm en riep :

— Gij komt boven en een kind laat ge achter ! Waar is Mathieu ?

— Uw Mathieu wilde zijn vader niet verlaten... Maar laat me door... Mijn vrouw en kinderen zijn ook ongerust.

— Vrouw Goffin, luister nu eens, hernam de opzicht-

ter. Er zijn nog wel negentig menschen beneden. Ze konden aan de schacht niet blijven, want daar zouden allen verdrongen zijn eer ze boven konden gehaald worden. Hubert heeft ze naar een hooge gang gebracht. Hij zou het laatste de mijn verlaten. Ik ken hem. Hij weet dat we ons best zullen doen om allen te redden. Twee ingenieurs zijn door een andere schacht naar beneden om maatregelen te nemen. Wees gij nu zoo moedig als uw man en help de anderen tot kalmte brengen. Volg het voorbeeld van den braven Hubert.

Even keek vrouw Goffin den opzichter aan.

— Ja ik zal het doen, zei ze. Ge hebt gelijk.

En ze keerde bij de overigen terug. En al was ze zelf doodelijk ongerust, toch sprak ze woorden van bemoediging.

De hoofdingenieur Mathieu en de ingenieur Migneron regelden het reddingswerk.

Daar ze natuurlijk goed de mijn kenden, konden ze ook bepalen waar de ongelukkigen zich hoogstwaarschijnlijk bevonden. Ze besloten nu uit een ander deel der mijn, waar geen water stond, een gang te laten hakken naar de wijkplaats der gevangenen.

Arbeiders werden geroepen en dezen zwoegden met koortsige haast, want 't ging hier om veel menschenlevens.

Maar de muur was hard en in drie uren tijds vor-

derde men nauwelijks twee meters. En de afstand was groot. De ingenieurs verzweegen het wel, maar waren overtuigd dat men dag en nacht doorwerkend, niet binnen de vier dagen de ongelukkigen bereiken kon.

En nu reeds stonden de vrouwen en kinderen met ongeduld te wachten. Nu reeds vroeg men telkens of de redding nog niet nabij was !

Uren verliepen... Ze schenen eeuwen. O ! vrouw Goffin moest om anderen te bemoedigen sterk zijn. Maar ze kende het plichtsgevoel van haar man. En al dacht ze aan hem en aan haar kind, die in de gruwelijke mijn gekerkerd waren, toch hield ze zich kloek.

De kinderen moesten verzorgd worden en moeder liep van de mijn naar huis en van huis naar de mijn...

't Werd avond... 't Volk ging niet heen. Geduffeld in doeken, mantels jassen stonden vrouwen en mannen, jongelingen en meisjes, kinderen daar. Er kwamen volk uit de naburige gemeenten. Nu en dan brak weer een der wachtenden in snikken en gejammer los en riep den naam van de geliefden.

Wachten... En het moest vier dagen duren !

III.

Hubert Goffin had zijn mannen vlug naar een gang gebracht, die hooger lag en waar het water niet kon komen.

— Hier blijven we, zei hij. God zal ons niet verlaten. We kunnen gered worden. Als we in den muur achter ons een gat kappen, komen we in de mijn naast ons. Daar is geen water. En een gang zal ons naar een schacht leiden, langs waar we boven geraken. Ieder dus aan 't werk.

En moedig greep men de houweelen. Uren werd er gearbeid. Men hoorde na eenigen tijd dat de slagen luider klonken. Men moest dicht bij een ruimte zijn.

— De meester heeft gelijk... we raken in een andere mijn ! klonk het blij.

En 't duurde niet lang meer of de rotsmuur was doorboord. Maar een benauwde lucht stroomde de mannen tegen, greep ze aan in de keel. Goffin schrok. Hij begreep de waarheid.

Sluit het gat... vlug, vlug ! riep hij gebiedend Grauwvuur... vergif, vergif !

Neen, de meesterknecht had zich niet vergist, daar was een verlaten gang, doch deze bleek nu gevuld te zijn met vergiftig gas, dat door de openingen de ge-

vangen toestroomde. En in dat gas zouden ze allen stikken. Haastig maakten de ongelukkigen het gat dicht en sloten hun eigen gevangenis weer. Maar dan smeten ze wanhopig hun houweelen neer.

— We zijn verloren ! klonk het. Achter ons het water, vóór ons het vergif !

— Waarom bleven we niet bij de schacht, dan waren we nu uit ons lijden verlost ! Liever een korten dood dan een langen !

Goffin hoorde die taal.

— Vrienden, sprak hij, we zijn mannen. We hebben vrouw en kinderen daar boven, en zoo lang we er nog de kracht bezitten, moeten we werken. We zullen in een andere richting hakken. Komt, met moed weer een nieuwe gang gemaakt.

— Om straks de opening haastig te sluiten ? Ik leg mij hier neer om te sterven... dat de dood maar spoedig kome ! zei er een.

Mathieu liet zijn vader los, nam een houweel en gaf den eersten slag.

— Wie is die gek die nog werkt ? vroeg een met bitteren spot.

— Gij doet als kleine kinderen, antwoordde Mathieu, zich omkeerend. Volgt de bevelen van mijn vader op. Laten we werken en toonen dat we moedig zijn geweest !

Door 't voorbeeld van 't kind en de aanmoedigende woorden opgebeurd, ging men toch aan den arbeid. Den

ganschen nacht werd er gewerkt... maar de vorderingen waren gering. En 's morgens legden de meesten zich gebroken, wanhopig, den dood verbeidend, neer. Anderen baden op de knieën om redding.

De lichten waren uitgedoofd, men zag elkander dus niet, hoorde slechts een klacht, een snik.

Uren en uren kropen voort. Men leed honger en dorst. Wie kon nog werken ? Echter waren er die volhielden... Bertrand, Labeye, Clavir en de meester Goffin waarschuwde tegen het vuile water in de mijn. Toch waren er die er van dronken.

Mathieu lag tegen den muur. Goffin zette zich bij zijn kind neer, nam het gloeiend handje in de zijne en fluisterde op een toon vol liefde : « Ge hebt honger. Hier eet dit op... ik heb anders niet ? En Goffin stak hem een kaars in de hand.

Anderen ook verslonden hun kaarsen.

— Vader, eet gij de helft op, zei Mathieu.

— Neen Mathieu, ik heb geen honger...

— Toe, vader, neem het.

Hubert moest toegeven. Hij deed wel of hij kauwde maar stak 't stukje kaars in den zak om het straks weer zijn zoontje in de hand te stoppen.

— Wat zou moeder wel denken... en de broertjes en zusjes ? vroeg het kind.

— Ze zullen voor ons bidden. En we zullen misschien gered worden... We moeten hoop houden.

— Maar als we nu niet gered worden, vader. Wij

verdienden den kost... Wie zal er dan werken ? Gij hebt geld in 't stalletje verborgen, nietwaar ? Weet moeder dat ? Zal ze het vinden ?

— Ja, Mathieu.

— Ik had maar een stuiver, vader, mijn zuster heeft dien... maar 't is weinig. Hoe zal moeder dan leven ?

— Brave menschen zullen voor haar zorgen.

— Ik heb dorst, vader... Mag ik wat gaan drinken ?

— 't Water is zoo slecht Mathieu...

— Even maar, vader, eventjes... voel eens, mijn lippen branden... toe eventjes, vader ! »

Goffin nam zijn zoontje en stil ging hij met 't kind naar beneden en hij bevochtigde de lippen... Dan legde hij den jongen weer zachtken neer en greep een linnen doek, zeggende : « Aan het werk, vrienden, we zijn toch mannen, we moeten onzen plicht doen ! »

Slechts weinigen volgden zijn voorbeeld.

't Was Dinsdagavond geworden.

Sedert Vrijdagmorgen zaten de mijnwerkers daar in hun duistere benauwde gang. De lucht was er slecht. Honger en dorst martelden de ongelukkigen, die niet meer op redding durfden hopen. Velen lagen dood-zwak.

Goffin waakte nog. Hij kloeg niet, hij sprak nog van redding, hij hanteerde zelfs bijwijlen 't houweel. Een man riep hem :

« Goffin ! » klonk het. « Wat is vriend ? » vroeg Hubert.

— Waar zijt gij ? — « Hier... Kan ik u helpen ? »

Goffin voelde een koude hand op de zijne.

— Wat is er Louis ? vroeg Hubert vriendelijk.

— Mag ik nu naar huis gaan ? Maar ik ken den weg niet ! Leid mij uit het donker. Of ben ik blind geworden ?

— Neen, Louis, neen ! — « Ziet gij ook niet, meester ? »

— Neen, 't is donker... — « Maar waar zijn we dan toch ? 't Is al zoo lang nacht. Wat zal mijn Anna zeggen ? En mijn kindje ! Toe, meester, laat ons nu ver trekken ! Mijn Anna zal boos zijn ».

— Neen, Anna zal niet boos zijn. Ze weet dat wij nog niet kunnen komen. Leg u neer en slaap, Louis. Ik zal u veilig thuis brengen, ik beloof het u.

— Ik moet vleesch en roode kool hebben ! riep een ander.

— Ha, Pierre, zijt gij het ? vroeg Goffin. Slaap ook wat !

— Ik moet eerst vleesch en roode koolen hebben : hernam de ongelukkige.

— Maar ik kan er nu niet omgaan... 't Is nog nacht, al de winkels zijn immers gesloten. Wees nu braaf en slaap rustig voort.

Wat Goffin gevreesd had, verscheen nu in deze gruwelijke duistere stinkende mijn... Sommige manne- nen werden zinneloos. En als ze dan vlogen van woede zouden krijgen... moest hij ze bedaren en ook verhinderen dat ze in het water sprongen, daar beneden de gang. O, er werd veel van Hubert geeischt. Maar hij zou zijn plicht tot het laatste toe vervullen !

Daar bij zijn zoon Mathieu zaten kinderen... en Goffin ging er heen en zette zich in hun midden. De knaapjes legden hun brandende handjes in zijn ruwe eeltige, eerlijke werkmansvuist. Ze voelden zich al weer rustiger, nu de meester bij hen was.

— Wij zijn nog zoo jong om te sterven, fluisterde er een.

— Ge zult niet sterven, troostte Goffin. We zullen deze mijn verlaten.

— Neen, we zullen niet sterven fluisterde een jongen. Mijn moeder is in den Hemel en bidt voor mij.

Er waren mannen die twist kregen, omdat ze

elkander aanstootten, of omdat de een niet wat wilde opschuiven voor den ander.

Goffin was verschikt rechtgestaan. «Niet vechten!» riep hij. «Wees toch braaf!»

Laat ze vechten, laat ze elkander dooden, dan kunnen wij hun lichaam opeten. De honger verscheurt mijn lijf.

— Mij opeten? kreet hij, die 't eerst van vechten gesproken had. O, neen... ik zal braaf zijn, ik wil niet twisten... Maar eet me niet op.

— Broeders! zei Goffin op vasten toon, wij moeten werken.

Hij begreep dat de arbeid hem helpen zou, om onder al deze wanhopigen de orde te handhaven.

De meesten weigerden den arbeid te hervatten.

— Lafaards! hernam Goffin, die nu dreigender wilde optreden. Onze gezellen boven zwoegen dag en nacht om ons te redden, daarvan ben ik heilig overtuigd! En gij ligt lui neer! Gij denkt niet om vrouw en kinderen.

— Zwijg, maar... 't ware zinneloos om ons nog af te beulen! klonk het weer. Het helpt toch niet... We moeten allemaal dood.

— Welnu, dan wil ik ook niet langer meer leven! kreet Goffin heftig. Dan werp ik me met mijn kind in water. Goffin meende dat niet, maar het was om de mannen bang te maken.

Wat wilt ge doen, meester? klonk het van verscheidene kanten.

— Als gij toch besloten zijt, geen hand meer voor uw redding uit te steken, maar sterven wilt, welnu dan verkies ik een plotselingen dood boven een van folteringen. Ik spring met Mahieu in het water!

Deze bedreiging miste haar doel niet en weer bleek het, welk onbegrensd vertrouwen de mannen nog in hun overste stelden.

— Neen, meester, doe dat niet! Verlaat ons niet! Wat zal er van ons worden, zonder u! zoo riep men angstig.

— Gij wilt dus, dat ik blijf? vroeg Hubert. Maar dan werken! We verdeelen ons in vier ploegen en elke ploeg wisselt om 't half uur een andere af. Zoo kunnen we onze krachten tot 't uiterste gebruiken. Vrienden, ge wanhoopt, en toch is er kans, ja, de grootste kans op redding. Ik verzeker u, ik zweer u, dat de makkers van boven al 't mogelijke doen om ons te bereiken.

— Maar niemand weet waar we zijn! meester.

— De ingenieurs begrijpen waarheen ik u geleid heb. En ze zullen een gang naar hier laten hakken.

Als Goffin een rustpoos had, zat hij bij de kinderen. Ze zochten zijn hand.

— Zal ik moeder terug zien en onze kleine Leonie? vroeg er een. O, ik heb geslapen en van hen gedroomd. Moeder zat te weenen... maar ik riep: «Ween niet, moeder, meester Goffin heeft gezegd, dat wij weer terug zullen komen». En toen lachte ze...

— Ja, wat zal uw moeder lachen, als ze u weer in de armen drukt! sprak Hubert.

— En dan mag Leonie weer op mijn rug zitten... En ik zal een sneeuwman voor haar maken, zooals op dien Zondag... wanneer was dat ?

— Dat is al lang geleden, mijn ventje. Toen wij in de mijn daalden, lag er geen sneeuw meer...

— Maar dan zal ik popjes van papier snijden voor onze Leonie !

Goffin weende in stilte. En hij dacht aan zijn kleinen, die zoo naar hem verlangden.

Hoeveel maal hebben ze hem nu gemist ? Vrijdag, Zaterdag... en dan Zondag... en Maandag en nu ook heden ! Wat zouden ze al dikwijls gevraagd hebben : «Moeder, wanneer komt vader nu terug ?»

Nu en dan baden de kinderen luidop en dan mompelde Goffin : «God zal ons genadig zijn».

De meesterknecht hoorde geplons in 't water en verschrikt daalde hij tot bij den vloed, tastend en zoekend om de oorzaak van dat geluid op te sporen. Hij voelde een man die over 't water heenboog.

— Wie is hier? vroeg hij verschrikt. — «Ik meester!» — Gerard, gij? Wat doet ge? Drinkt ge dat vuile, besmette water? Wilt ge ziek worden... krampen krijgen... zoodat ge u van de pijn zult kronkelen?

— Ik heb honger, meester... ik kon altijd zooveel eten... nu druk ik voortdurend mijn handen op mijn buik, maar 't helpt niet meer. Ik zoek iets, meester!

O, wees niet boos, maar ik heb zoo'n honger. Eenige makkers zijn verdronken... Ik zoek de lijken... Ze zijn toch dood, meester, waarom zouden wij hen niet opeten ?

— Gerard, ga naar boven, zei Goffin, dringend. De lijken kunnen niet naar hier drijven... Onze makkers verdronken in de schacht.

— Wat moet ik dan doen, meester? O, ik zal het uitschreeuwen... de honger scheurt mijn ingewanden aan stukken !

— Kauw op het leer van uw schoenen...

— O, meester, ik dank u voor dien raad..., leer komt van huiden... Het is vleesch, ik zal vleesch eten!

En met koortsachtige gejaagdheid trok de ongelukkige zijn schoenen uit en sneed ze aan stukken en met graagte knabbelde hij op het harde leer. En anderen deden als hij.

— Hoe lang nog ? dacht Goffin. Elk uur had hij tegen nieuwe moeilijkheden te strijden... Wat zou de nieuwe dag voor onheil brengen ? Bovenal vreesde Goffin den stond dat de mannen elkander naar 't leven zouden staan. En zoo kropen de uren voort.

— Vleesch en roode koolen! klonk het soms.

— Ik ben verdwaald... Wie wijst mij den weg ? mompelde telkens Louis, den tweede zinnelooze.

En anderen spraken nu en dan over de bedevaarten en allerlei geloften welke zij deden. Een knaap steunde pijnlijk... had schier het bewustzijn verloren.

— Vader ! riep Mathieu, ik geloof dat René sterft

Goffin betastte den bewustelooze, nam hem op zijn schoot en noemde zachtkens zijn naam.

Maar de kleine leider antwoordde niet meer.

— Gelukkig ziet zijn moeder dat sterfbed niet, dacht de meesterknecht ontroerd en hij zegende het knaapje dat stierf van honger en uitputting...

Zwaar ging zijn ademhaling. Hubert voelde het magere borstje rijzen en dalen. Zacht gleden zijn handen over de ribben, nauwelijks door de huid bedekt. Maar het arme kind zou toch niet op de kolen sterven... Goffin legde het tegen zich, gelijk een moeder doet. En de brave mijnwerker drukte een kus op het gloeiend, kloppend voorhoofd.

— Vader, ik zal mijn doek nat maken, voor René, zei medelijdend Mathieu.

De doek werd op het hoofd van den kranke gelegd en 't was of deze wat rustiger werd.

— Hij zal nog zachtkens heengaan, dacht Hubert.

En stil zat de porion daar, met den rug tegen den wand, den stervende op de knieën, den stervende, dien hij zelf niet zien kon... En Goffin bedacht dan hoe hij zelf voor het kleine lijkje een grafje in den harden bodem kappen zou... zonder er anderen over te spreken. Want moesten de meest uitgehongerden vermoeden, dat deze knaap stervend was, zouden ze dan het lichaam niet willen verslinden?

Daarom wilde Goffin dat laatste werk vóór den armen René zelf in stilte doen. Clavir, Labeye en Bertrand mochten het wel weten...

Over dit alles zat Hubert na te denken, in dat donker, gruwelijk hol, terwijl het kind hijgend, zwaaiend ademhalend, nu en dan kreunend tegen zijn borst lag.

— Stil, schreeuwde opeens Labeye. Stil toch, ik hoor iets.

Labeye legde 't oor tegen den wand en jubbelde dan : «Meester, ik hoor aan de andere zijde geklop... de redders zijn daar !

— De redders ! De redders ! galmde het en ieder sprong op. Sommigen te zwak om het verwijderd geluid op te vangen, spraken verwijtend : « Ge bedriegt ons. 't Is niet waar».

Goffin legde René tegen Mathieu en luisterde met het oor tegen den wand.

— Ja, vrienden, onze redders zijn daar, sprak hij in snikken uitbarstend. Ja, ik wist het wel, dat zij aan ons dachten...

Men viel elkander om den hals. Sommigen lachten en weenden tegelijk. En sprak over 't weerzien van vrouw en kinderen.

— We zullen laten hooren, dat wij nog leven, zei Goffin. Hij hief het houweel op en sprak plechtig : «In Godsnaam». Drie maal klopte hij, en drie maal antwoorddde men van de andere zijde.

— Ze hebben ons gehoord ! juichte men. We zijn gered..., we zullen ze terugzien, onze geliefden daar boven, we zullen weer voedsel krijgen... God zij gedankt !

Ja, de ingenieurs hadden een goede plaats gekozen. En ze bereikten de ongelukkigen. Nog een bons... en er was een gat. Maar tevens stroomde een vreeselijk benauwende lucht den redders tegen... De lichten verminderden... flikkerden... enkelen doofden uit. 't Was een aangrijpend oogenblik. Vele redders begonnen luid te weenen.

De bedorven luchtstroom was verminderd. De ingenieur hief een lamp op, keek door de opening. Hij hoorde stemmen, zag als vuurbollen de oogen van hen, die uit 't rijk van den dood in dat van 't leven staa-
den.

— Goffin! riep de ingenieur, weenend van hevige ontroering.

Een zwart gelaat verscheen voor het gat... Het was dat van Goffin.

— We zijn hier, Hubert... we zijn hier... stamelde de ingenieur, luid snikkend. Ja, we zijn hier...

— Acht en zestig levens hebt ge gered, meester, riep Goffin, eveneens weenend.

En boven wist men het gauw. Acht en zestig levens den ! Maar wie ? Vrouw Goffin hoorde dat haar man er bij was. En Mathieu ook.

De ingenieur liet bouillon en wijn aan Goffin toereiken. De porion voelde een onweerstaanbare begeerte

zelf iets te nuttigen, maar hij deed het niet. Hij dacht eerst aan anderen.

— Orde mannen, of ik geef alles terug ! riep Goffin. Nu moet ge voorzichtig zijn... wie gulzig drinkt, valt dood. O, bedaat toch... denkt aan uw vrouwen en kinderen... ieder een slok... dan nog een maar matig ! Clavir, Bertrand, Labeye !

De helpers namen het voedsel over en voorzichtig gaven ze elk een deel. Goffin riep de kinderen.

René lag met 't hoofd op Mathieu's knieën en leefde nog.

Goffin liet ieder der kleinen wat drinken, hun sprekend over de redding, die toch gekomen was, en dan nam hij 't kranke jongske in zijn armen en goot het eenige droppelen wijn tusschen de lippen.

De mannen verdrongen zich voor het gat. Ieder wilde 't eerst deze akelige plaats verlaten.

— Achteruit ! riep Goffin, die René tegen zijn borst hield. De redders kunnen niet werken. Ze moeten de opening verwijderen.

Goffin ging met den bezwijmden René in de voorste rij staan. De opening was spoedig zooveel verwijdd, dat de opgesloten — thans bevrijden — er door konden kruipen.

— Hier ! riep hij tot den ingenieur en hij stak hem René toe. Dit knaapje is wellicht stervend... laat het onmiddellijk naar boven dragen !

René was 't eerst uit de afschuwelijke gevangenis bevrijd.

— Eerst de kinderen ! schreeuwde Goffin. Achteruit, mannen ! Eerst de kinderen, zeg ik !

Clavir en de twee anderen herhaalden 't bevel en met uitgestrekte armen weerden ze de onwilligen af. De knapen werden bezorgd. Armen grepen hen vast, droegen hen weg... door de gangen... naar de mand.

— Nu de mannen... Clavir, haal die twee ongelukkigen... ge weet wel... de zinneloozen... Kalm vrienden... we gaan immers allen heen... ik 't laatst...

— En ik ga met u, vader, murmelde Mathieu.

De koene jongen had niet met de overige kleinen willen vetrekken. O... had hij op dien stond zijn moeder gezien, hij zou wel heengegaan zijn !

**

— Ze komen ! klonk het daar boven.

Aller oogen waren op één punt gericht... op de deur der loods... Daar verscheen een man en hij droeg een kind.

— René! gilde een vrouw.

Niemand kon haar weerhouden, in enkele sprongen was ze bij haar lieveling, maar kreet op hartverscheurenden toon : «Hij is dood!»

— Neen... maar zwaar ziek, zei de drager.

Er waren geneesheeren ter plaatse en ze omringden den lijder. Een stapte met moeder mee, die nu zelf haar schat tegen de borst drukte, en 't zwart gezicht al wit gekust had.

Maar andere knapen traden buiten, ondersteund

door grooten. En moeders snelden juichend toe... en grepen de kleinen vast, weenend en lachend...

— Mathieu, Mathieu ! riep vrouw Goffin. Hij is er niet bij... hij is dood...

— Neen, zei een jongen. Mathieu is bij den meeste:

De laatsten verschenen : Bertrand, Labeye, Clavir... en dan Hubert Goffin, die Mathieu aan de hand hield. En voor den wakkeren Goffin was 't gejubel, dat als een donder rolde...

Men moest hem ondersteunen. Er was ook zooveel van zijn kracht geeischt geworden ! En vrouw Goffin bedwong haar aandoening, nam haar kind op, kustte het... en zoende haar Hubert en dan begon ze te schreien... Vrouw Goffin droeg haar zoon en twee vrienden ondersteunden Hubert. Maar heeren en boeren hadden rijtuigen ingespannen. De geredden behoefden niet te gaan.

Voor Goffin was het als een zegetocht. Vrouwen wuifden met doeken, mannen met klakken en allen **juichten den held toe**. En toen was het dat Hubert treffende woorden sprak : « Indien ik mijn werk lieden verlaten had, zou ik het licht niet meer durven zien... »

Bij de mijn bleef 't wel bedrijvig, al was de spanning weg. Pompen werkten onophoudelijk

Eindelijk konden moedige kerels in de gangen af dalen en toen heerschte weer rouw te Ans. De wer-

kers kwamen om kisten en brachten hierin lijken boven naar welke de familieleden niet meer mochten kijken. De geestelijkheid haalde ze af en een lange, sombere stoet trok naar 't kerkhof...

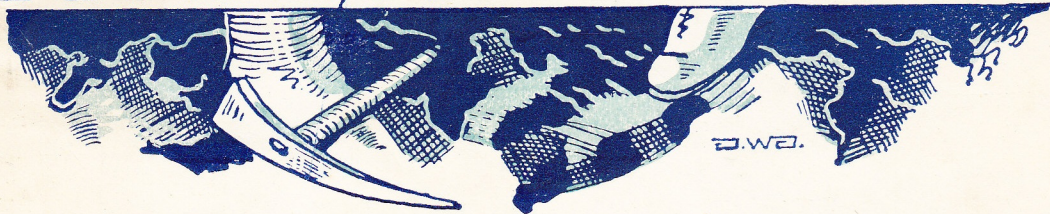
BERICHT.

In den laatsten tijd werden al onze boekjes herdrukt. Vraag ze dus bij Uwen gewonen leverancier ofwel rechtstreeks aan den Uitgever A HANS-VAN DER MEULEN, te Contich.

A. HANS

MEESTER HUBERT GOFFIN

L. Opdebeeck - Uitgever - Antwerpen

A. HANS

Maître Hubert Goffin

NOUVELLE EDITION

L. OPDEBEEK - Editeur - ANVERS.

— 1928 —